

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. szeptember 15.

Vasárnap.

XX. évfolyam. 73. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyesszám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények. Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 hasáb is petitsorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

Az új országgyűlés.

(vk.) Alig hangzott el a magyar parlament öt éves élete fölött a búcsúztató: már is új életre kelti azt a királyi szó.

A királyi posta szétvitte az országban a királyi meghívó leveleket és szétment a belügyminiszter rendelete a képviselőválasztások kiírásáról. Október 2-ik napjától bezárólag 11-ikéig lesznek az új választások, a melylyel új vérkeringés fog bejönni a magyar parlament szervezetébe s ezzel a magyar közéletbe.

Széll Kálmán miniszterelnök-belügyminiszter szept. 10-ikéről kelt rendeletében külön is fölhívja az új választási törvény rendelkezéseire az illetékes tényezők figyelmét.

Az új választási törvény oltalma alatt fognak fölépülni az új választásokon a törvénytisztelet és a jog korszakának erős bástyái.

Nyugodt önérzettel megy az új rendszer a nemzet ítélőszéke elé. Minden jel oda mutat, hogy ezuttal a választásokon a nemzet igazi akarata zavartalanul fog megnyilatkozni. Széll Kálmán böles és előrelátó kormánya ennek minden biztosítékát megteremtette.

Az új választási törvény szeptember 11-én már életbe lépett; e naptól kezdve annak uralma alatt állunk.

E naptól kezdve tiltva van az etetés, itatás, a befolyásolás, a hivatalos presszió a lelki kényszerítés, szóval letűnik a választások szinteréről a pénz vesztegetés mindennemű faja. Súlyos (nemcsak pénzbeli hanem börtön) büntetések veszedelme védi a választó polgárokat a választások szabadsága és tisztasága elleni merényletektől s szigorúan meg van állapítva a választási eljárás, a melytől a legesekélyebb eltérés is a választásnak a királyi kuria által leendő megsemmisítését vonhatja maga után. Mert meglehet győződve mindenki, hogy ha a törvényhozás a választási korrupciónak, a közélet rákfenéjének kiirtására a kuria segítségét vette igénybe: az ország első birói foruma egy hajszálnyit eltérést sem fog engedni a törvénytől, még ha az összes mandátumokba kerülne is annak megvédése.

Jöjjenek hát a tiszta választások! A kormány, mely erős akarattal reá lépett e térre: a Széll-kormány, nyugodtan megy a magyar nemzet ítélőszéke elé, mert erre legerősebb biztosítékát képezi az a hármasszó, a melyet eddig szeplőtlenül megőrzött s melynek védelme alá helyezte az új választásokkal a nemzeti közélet tisztaságát: a Jog, Törvény és Igazság!

VÁLASZTÁSI MOZGALMAK.

A kézdívasárhelyi vidéki választókerület szabadelpártját Pótsa Gyula pártelnök szept. 18-án (szombán) délelőtt 9 órakor, Kézdivásárhelyen a „Millenium” szálló éttermében tartandó értekezletre összehívta. Ez n értekezleten fogja a párt a képviselőjelölést megjelteni. A párt tagjai ezen uton is felhívtnak, hogy minél számosabban jelenjenek meg a kijelölő gyűlésen.

Az Orbai szabadelpárt f. évi szeptember hó 12-én délután 2 órakor népes értekezletet tartott Kovásznán, melyen a járás intelligenciája volt különösen szép számban képviselve. Az értekezletet Csia György pártelnök nyitotta meg tartalmas beszéddel. Jegyző: Deák Benedek kovásznai földbirtokos volt. Az értekezlet — ragaszkodva februári határozatához — a jelenlegi képviselő, Sándor József jelölése mellett foglalt állást jelenleg is. Ezután a 30 főből álló végrehajtó-bizottságot választották meg s a pártelnök akadályoztatása eseteére alelnöknek dr. Bartha Imrét. Kimondotta az értekezlet azt is, hogy ismerve Sándor József sokoldalú érdemeit, politikai állásfoglalását stb. nem ragaszkodik a beszámolóbeszéd megtartásához. A programbeszéd elmondására azonban e hó 19-ikét hozza javaslatba. Majd élénk megbeszélés tárgyát képezte a képviselőjelölt ünnepélyes fogadtatásának módzata, mely után az értekezlet Sándor József életése mellett véget ért.

Külpolitikai hírek.

A hétfői trónbeszéd alig érintette a külpolitikát. De amit mondott, az megnyugtató, mert a tartós békét helyezi kilátásba, amit a szövetségekkel való benső jó egyetértésre és az összes külhatalmakkal való jó, barátságos viszonyra alapít. Ezzel utját vágja az utóbbi hetekben szállingózott különféle nyugtalanító kombinációknak, amelyek hol Oroszország „alattomos” balkánpolitikájával, hol Olaszország nem kevésbé „perfid” albán politikájával és Németország káros vám-politikájával állítottak szembe. Igaz ugyan, hogy jól hatott volna, ha a trónbeszéd kissé bővebben kiterjeszkedik a külpolitikára és különösen a Balkán forrongó állapotáról nyújt némi fölvilágosítást. Mert ha az európai helyzet természeténél fogva nem is kételkedhetünk abban, hogy sem Oroszország, sem Olaszország ellenünk alattomos akcióit, amely a világbeke megbontására vezethetne, nem folytat, de kétségtelen, hogy a Balkán országában és népeinél sok történik, ami a békét ott bizonytalanná teszi és Ausztria-Magyarország érdekeit érinti. A Románia és Bulgária között támadt feszült helyzet, a szrb-török határvillongások elmérgesedése a megszállott tartományok közvetlen közelében, mind oly dolgok, amelyekkel szemben monárcihánk nem mar adhat közönyös s ha az erre vonatkozó diplomáciai eredményekről némi tájékoztatást nyerhetet volna a legközvetlenebből érdekelt magyar nemzet okvetlenül hálásan fogadta volna.

KÜLFÖLD.

A danzigi találkozás. II. Vilmos német császár a danzigi partok közelében szeptember 10-én találkozott II. Miklós orosz cszárral. E találkozás-

nál a nyilvánosság teljesen ki volt zárva, mely sokféle találgatásra ad okot a politikai körökben.

Mac Kinley állapota — mint legújabbban jelentik a buffalói sürgönyök — örvendős javulásra van kilátás, bár az orvosok némelyike szerint még 2—10 napig is lehet tartani a vérmérgezés beállhatásától.

A királyi meghívó.

A király — mint a hivatalos lap szept. 12-iki száma közli — a köztörvényhatóságokhoz s az önálló képviselőküldési joggal bíró városokhoz a következő, saját kezű aláírásával ellátott királyi meghívólevelet intézte:

MI ELSŐ FERENCZ JÓZSEF
ISTEN KEGYELMÉBŐL AUSZTRIAI
CSÁSZÁR, CSEHORSZÁG KIRÁLYA stb.
és
MAGYARORSZÁG APOSTOLI
KIRÁLYA.

Kedvelt hiveink!

Urakodói kötelmeinkhez tartozván az ország törvényeinek hű és pontos végrehajtása fölött örködni:

Minthogy az 1848. évi IV. ik t.-cz. 1. §-a az országgyűlést évenként Budapestre egybehívni rendeli, és minthogy számos függőben levő kérdés mielőbbi megoldását a nemzet erkölcsi és anyagi érdekei sürgősen követelik:

Magyar minisztertanácsunk előterjesztésére elhatároztuk, hogy az ország főrendeit és képviselőit a folyó év október havának 24-ik napján megnyitandó országgyűlésre Budapest székesfővárosba egybehívjuk.

Minekfolytán Nektek ezennel komolyan meghagyjuk, hogy haladéktalanul megtegyétek mindazokat az intézkedéseket, a melyek a törvény értelmében szükségesek arra, hogy az 1874. évi XXXIII. és az 1899. évi XV. t.-czikkek által rendelt módon és a fennálló törvények által meghatározott számban megválasztandó képviselők ezen az országgyűlésen megjelenhessék és a törvényhozás működése a mondott napon és helyen akadálytalanul megindulhasson.

Kikhez egyébiránt királyi kegyelmeinkkel kegyesen hajlandók maradtunk.

Kelt Budapest székesfővárosunkban, ezerkilencszázegy év szeptember havának 9-ik napján.

A belügyminiszter rendelete a választásokról.

Körrendelet valamennyi központi választmánynak.

I.

Ő császári és apostoli királyi felsége a 1901—1906-diki országgyűlést 1901. évi október hó 24-dik napjára egybehívni méltóztatván, egyidejűleg intézkedtem, hogy a kegyelmes királyi meghívó l-

velek a törvényhatóságoknak és az önálló képviselő-küldési joggal felruházott városoknak a mai napon megküldésének.

Tekintettel ezen legfelső elhatározásra, az 1874. évi XXXIII. t. cz. 56. §-a alapján az általános képviselőválasztásokra a folyó évi október hó 2. napjától 11. napjáig bezárólag terjedő tíz napi időközönként kitűzőm.

Midőn erről a központi választmányt értesitem, egyuttal fölhívom, hogy a fentebb idézett törvény 57. és 58. §§-ai értelmében a kegyelmes királyi meghívó levélnek a közgyűlésben történt kihirdetése után következő napon okvetlen összeülvén, az általános választások napját a megjelölt 10 napi határidőn belül tűzze ki s az 1874. évi XXXIII. t. cz. 59., 60., 61. §§-ában foglalt rendelkezések szemelől tartása mellett mindazon intézkedéseket tegye meg, melyek a központi választmány törvényszerű feladatát képezik; egyuttal az előírt hirdetmény kibocsátása iránt is intézkedjék.

A törvény értelmében a választások vezetése a központi választmányra bízván, nem kétem, hogy ezen nagyfontosságú alkotmányos feladatában a központi választmány hazafias készséggel fog eljárni s annak érdekében, hogy a választások szigorú törvényszerűsége biztosíttassék és hogy azok a legszebb polgári jog gyakorlatához méltó rendben folynak le, hatáskörében mindent el fog követni.

II.

Az országgyűlési képviselőválasztások feletti bíráskodásról szóló 1899. évi XV. törvényezik ezen törvény 178. §-a értelmében az országgyűlés berekesztését követő napon immár egész terjedelmében életbe lépven, a 182-ik §-ban nyert felhatalmazás folytán annak szüksége is előírt, hogy ez alkalommal annak végrehajtása iránt is intézkedjem.

Jelen alkalommal a szóban forgó törvénynek azon rendelkezéseire kívánok kiterjeszkedni, melyek a választási eljárásra és a választásnál eljárni hivatott közegek felelősségére vonatkoznak.

A többször említett törvény a választások szigorú törvényszerűségének biztosítása és a visszaélések lehető megakadályozása érdekében, — szemben az 1874. évi XXXIII. t. cz. ide vonatkozó határozatával. — számos új rendelkezést tartalmaz, melyeknek szigorú betartásához a törvény azt a joghatályt köti, hogy azok megszegése a választás érvénytelenségét vonhatja maga után.

A törvény lényeges új rendelkezései a következők:

1. Azon célból, hogy a választók személyazonossága a szavazási eljárás alatt híven és pontosan ellenőriztessék s a személyazonosság megállapításánál egyedül az igazság szempontja érvényesüljön, a törvény 153-ik §-a azon új rendelkezést tartalmazza, hogy a jelöltek bizalmi férfai által a szavazásra kerülő községek lakosai sorából kijelölendő azonossági tanuk — kiknek feladata a választók személyazonosságát ellenőrizni, — a szavazatszedő küldöttség színe előtt esküt, illetve ünnepélyes fogadalmat tartoznak tenni.

A szavazók személyazonosságának ellenőrzésére hivatott hatósági közegekre nézve pedig ezen szakasz kifejezetten elrendeli, hogy a választás helyén megjelenni s a záróra alatt is jelen lenni tartoznak.

2. Ugy a választási elnök mint a szavazatszedő küldöttségi elnök kötelességei az eddiginél szabatosabban és akkép határozatnak meg, hogy ez által a választás eredményének illetéktelen befolyásolása ki legyen zárva.

E végből a törvény 154. §-a:

a) kötelességévé teszi a választási elnöknek, hogy az esetben, ha több jelölt áll szemben egymással, a választók elhelyezésére vonatkozó s a törvényben részletezett intézkedéseket a pártok bizalmi férfai meghallgatásával tegye meg;

b) elrendeli, hogy az esetben, ha a választók és a szavazatszedő küldöttségek közt fenntartandó összeköttetés céljából a választási elnök külön bizalmi férfiakat alkalmaz, azok minden pártból egyenlő számban és egyenlő jogokkal és a fentebb említett bizalmi férfakkal egyetértőleg nevezzendők ki;

c) elrendeli, hogy az egyik vagy másik párt bizalmi férfainak kívánataira az a kérdés, hogy melyik tartózkodási hely melyik pártnak jusson, sorshuzás által döntendő el.

Ezen rendelkezések érvényesülését van hivatva biztosítani a törvény 3. §-ának 16-ik pontjában foglalt azon rendelkezés, — mely szerint az esetben, ha a választási elnök a most idézett 154. §-ban a választás szabadsága és a rend fenntartása érdekében reá rótt kötelességeket oly módon, illetőleg azon céltalattal szegte meg, hogy a választás eredményét a képviselő javára meghamisítsa, vagy ha a választók bevonulására, a választási szék helyen való összeköttetésre nézve olyan rendelkezéseket tett, melyeknek világosan látható célját a választási eredményeknek a képviselő javára való meghamisítása képezte, — a választás érvénytelen és annak megállapítása kérhető.

E helyt hangsúlyozni kívánom, hogy a választás akadálytalan és helyes lefolyása érdekében a választási elnök köteles a választók szabadságának biztosítására, azok bevonulására, elhelyezésére vonatkozó intézkedéseket előlegesen is és pedig a választók területére egészen kihatolag az illetékes közigazgatási hatóság meghallgatásával megtenni s intézkedéseit alkalmas módon köztudomásra juttatni (154. §.)

3. Az 1874. évi XXXIII. t. cz. 69. §-a értelmében a választási eljárás megnyitása 8 óráig elhalasztható nem volt; ezen a rendelkezéssel szemben az 1899. évi XV. t. cz. 155. §-a a választási elnökre azon jogot ruházta, hogy az esetben, ha oly akadályok merülnek föl, melyek miatt a választási eljárás meg nem nyitható, a megnyitást egy órára elhalaszthatja. A választási eljárás megnyitása azonban reggeli 9 óráig nem terjedhet, — ellenkező esetben a 3. §. 17. pontja szerint a választás érvénytelen. E helyen megjegyzem, hogy az idézett §. 17. pontja értelmében a választási eljárásnak 8 óráig tartó megnyitása is — ha azt a választási elnök szükség nélkül elhalasztotta el, — szintén érvénytelenségi okokat képez.

A szavazás reggeli 9 óra előtt semmi esetre sem kezdhető meg, viszont azonban a szavazás megkezdésének elhalasztása reggeli 10 óráig nem terjedhet. Ezen rendelkezések be nem tartása a 3. §. 17. illetve 20. pontja értelmében a választás érvénytelenségére okot szolgáltatván, a választási elnöknek felelőséggel járó kötelessége, hogy ezen határozmányoknak feltétlenül érvényt szerezzen.

Az előadottak kiegészítésül utalnom kell még a 157. §-ban foglalt új rendelkezésekre is.

Nevezetesen, hogy a választási eljárásnak a 155. §. alapján történt elhalasztása esetében úgy az ajánlat beadására meghatározott félóra, valamint a szavazás elrendelésére meghatározott egy óra is, a tényleges megnyitási időpontjától számítandó és hogy ha az elnök által egy órára elhalasztható szavazás ezen idő eltelté után sem volna megkezdhető: a választás megkezdésének tekintetik, s erről a központi választmányt elentés teendő.

Ezen szakaszban előadottak kapcsán felhívom a központi választmányt a figyelmébe a 2. §. 20. pontjában foglalt azon rendelkezésekre, melyek szerint a választás érvénytelen és annak megállapítása kérhető, ha a választást befejezettnek nem nyilvánította, s ha a választási elnök a szavazás valamennyi törvényszerűen ajánlott jelöltre el nem rendelte.

4. Az 1874. évi XXXIII. t. cz. 79. §-a értelmében minden egyes választónak jogában állott, hogy képviselőjelöltet ajánlhasson; ugyanezen törvény 71. §-a azonban a szavazás elrendelését tíz választó kérelméhez kötötte. Az 1899. évi XV. t. cz. 156. §-a szerint a képviselőjelölt a körlet tíz választója által együttesen ajánlandó, a szavazás azonban az idézett törvény 157. §-a szerint az elnök által, ha több jelölt ajánlott, minden esetben elrendelendő.

A 156. §. helyes értelmezés érdekében a következőket kívánom megjegyezni;

A 156. §. 2-ik bekezdésének lényege az, hogy a választási elnök az ajánlatot azon okból, mert a jelölt törvény szerint nem választható, csak az esetben utasíthatja vissza, ha oly egyén ajánlatot tesz, ki megelőzőleg képviselővé választván, az 1876. évi XXXIX. t. cz. -ben megszabott határidő alatt megbízó levélét be nem mutatja, vagy annak elmaradását kellően nem igazolja s így képviselő megbízatása megszűnő, az 1899. évi XV. t. cz. 176-ik szakasza értelmében a bizottsági határozat keltét követő öt éven át országgyűlési képviselő nem lehet.

Máskülönb a jelölt választási vizsgálat tárgyává nem teheti és a jelölt választhatóságának igazolását egyáltalán nem kívánhatja. Ezen megszorító rendelkezés azonban csak a jelölt személyére vonatkozik s nem érinti a választási elnök azon jogát és kötelességét, hogy a beadott ajánlatot a törvényszerű alaki kellékek (1899. évi XV. t. cz. §.) tekintetében megbírálhassa s a törvényes kellékeknek meg nem felelőt visszautasíthassa.

Sőt amennyiben a fentebb idézett 3. §. 18-dik pontja szerint a választás, az esetben, ha a megválasztott képviselő törvényesen nem volt jelölve, érvénytelen és annak megállapítása kérelmező: a választási elnök feladata a legmondosabban ellenőrizni azt, hogy az ajánlat a törvényszerű feltételeknek mindenben megfelele-e?

5. Új rendelkezés a törvényben az, hogy ha a választási elnök a bizalmi férfiakat a választás folyamata alatt eltávolította, vagy azok működését abban hagyta, az ajánlóknak jogukban áll azok helyett más bizalmi férfiakat jelölni és hogy a bizalmi férfiak csak az ugyanazon törvényhatóság területén lakó egyének közül jelölhetők. (156. §.)

A bizalmi férfiakra vonatkozó rendelkezésekkel összefügg a 3. §. 19-ik pontja, mely szerint ha a

TÁRCZA.

A házasság és a nők.

A forizmak.

Irta: Tolstoj Leó gróf. *)

Vitatkoznak arról, hogy jó-e szerelmesnek lenni? Én szerintem ez a dolog világos.

Ha az ember már emberi, szellemi életet éli, akkor a szerelem, a házasság már ránézve hanyatlás; erői egy részét föl kell áldoznia nejének, családjának, vagy legalább szerelme tárgyának. Hogyha azonban az állattal van egy színvonalon, ha eszik, dolgozik, szolgál, ir, játszik, akkor a szerelem ő rá nézve épenugy fölemelkedés, mint az állatokra és a rovarokra nézve.

Senkinek sem fog sikerülni a házassága, aki csak azért házassodik meg, hogy vidámabban éljen. Aki a házasságot főfeladatának tartja, az nagy hi-

bát követ el, ez világos dolog. A czél a házasság, — már most a házasság után mi lesz az élet célja? Ha az embernek a házassága előtt nem volt élet-célja, akkor nem lesz a házasságban sem. Bizvást el lehet mondani, hogy ha nem volt közös céljuk a házasság előtt, akkor semmi körülmények között sem egyesülnek a házasság közös célban, hanem inkább elválnak egymástól a céljaikban. A házasság csak akkor boldogít, ha a czél közös; ha két ember az utján találkozik egymással és együtt akar haladni. De nem nyújthat boldogságot a házasság akkor, ha a keresztutnál az utítások kölcsönösen kezét nyújtanak egymásnak.

Mindennek az az oka, hogy az e nézet, amely szerint a föld a síralom völgye, épen olyan téves, mint az a nézet, hogy az élvezetek hazája. A föld a szolgálat otthona, ahol néha sok nehéz, de gyakran nagyon sok örömdetes dolgot is tapasztal az ember. Igazi öröme azonban csak akkor van az embernek, ha ők maguk is csak szolgálatnak tartják az életüket s hogyha a saját boldogságukon kívül keresik életüknek a célját. A házasságban oly sok az örömdetes esemény (például a gyermekek születése), hogy az ember azt hiszi, hogy ezek az események maguk is betöltik az életet. Ez azonban veszedelmes tévedés. Ha a gyermekekben telik a sülőknél öröme anélkül, hogy életüknek célja volna, úgy csak elhalasztják az életcél kérdését, valamint azt a büntetést is, amely azokra az emberekre vár, akik élnek anélkül, hogy tudnák, miért.

Csak elhalasztják, de nem menekülnek el előle, mert a gyermekeiket nevelniük, vezetniük kell, anélkül, hogy tudnák: hogyan és hova?

Nem szerelemből kell házassodni, hanem tisztán számításból; esakhogy ezt a két szót épen a szokással ellenkező értelemben kell felfogni: azaz nem érzéki szerelemből kell házassodni, sem csupán annak a kiszámításából, hogy hol és hogyan fogunk élni, (mert hiszen mindenki megél), hanem annak a kiszámításából, hogy mennyiben valószínű az, hogy a leendő feleség segíteni és nem akadályozni fog engem abban, hogy igazán emberi életet éljek?

Az a divat, hogy a nőket dicsérjük és azt állítsuk, hogy szellemi tekintetben nemesek egyenrangúak a férfakkal, hanem azokat még felül is müljük, nagyon rossz és kártékony divat.

Hogy a nőket jogaikban nem szabad korlátozni s hogy ugyanazt a szeretetet és tiszteletet érdemlik, mint a férfiak, s ugyanazokra a jogokra tarthatnak igényt: egyáltalán nem kétséges. De ha azt állítják, hogy a nő átlag épolj tehetséges, mint a férfi, s hogy tőle ugyanazt lehet várni, amit minden férfitől elvárunk, akkor az ember önmagát csalja meg, még pedig a nő rovására.

Ha a nőtlé azt fogjuk várni, amit a férfitől várunk, — akkor ezt követelni is fogjuk tőle; mivel azonban csalódnak fogunk a várakozásunkban, bosszankodni fogunk, s a rossz akarathoz tulajdonítjuk majd azt, aminek a lehetetlenség az oka.

*) A nagy író, a nőknek nagy ellensége, legrajabb könyvében a házasságról és a nőkről irt igen érdekes aforizmakat, melyek igen kevés embernek tetszenek ugyan, de azért a fölfogás eredetiségénél fogva általános érdeklődésre számíthatnak. Ezeket az aforizmakat ez új könyvből mutatjuk be.

jelen törvény 156 §-a ellenére a választási elnök bizalmi férfiak alkalmazását nem engedte meg, a választás érvénytelen s annak megállapítása kérhető.

6. A választók jogosulatlan és törvényellenes visszautasításának kizárását célozza az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 73. §-ának kiegészítésével az 1899. XV. törvény azon rendelkezése, mely szerint a szavazásra jelentkező választó, ha személyazonossága máskülönben megállapítható, nevének, életkorának vagy foglalkozásának hiányos bejegyzése miatt a szavazástól el nem üthető. (158. §.)

E helyt figyelmeztetem a központi választmányt, hogy kellő ügyelettel legyen arra, hogy a választás céljaira az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 53. §-a szerint érvényes névjegyzék becsatolására a szavazatszedő küldöttség elnökének, nehogy az 1899. XV. t.-cz. 3. §. 15. pontjában megjelölt érvénytelenségi ok álljon elő.

7. Nehogy a választók szavazati jogok gyakorlásában azon okból, mert szavazatuk beadása csak a záróra után válik lehetséges, megakadályoztassanak, szemben az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 83. §-ának első bekezdésében foglaltakkal, a szóban levő törvény azon új rendelkezést tartalmazza, hogy a záróra letelte után is mindazon választók, kik a záróra letelte előtt szavazásra jelentkeztek, szavazásra becsatlandók.

Ezen rendelkezés teszi szükségessé, hogy míg a záróra tart, a jelentkező választók a többi választóktól elkülönüljenek.

Az erre vonatkozó s e helyi viszonyoktól függő intézkedés megtétele a választási elnök vagy helyettesének képezi kötelességét. (159. §.)

A záróra vonatkozó rendelkezések be nem tartása a választás érvénytelenségét vonhatja maga után. (3. §. 26. pont.)

8. Összefüggésben a fentiekkel új rendelkezés az is, hogy a szavazás lefolyásáról szóló jegyzőkönyvben megemlítendő, hogy a szavazás felfüggesztése esetében az, hogy mikor függesztetett föl a szavazás, ki volt ekkor az utolsó szavazó, s mikor folytatott a szavazás, végre ki volt az utolsó szavazó akkor, midőn a záróra kiűzött.

Pontos új rendelkezés továbbá az is, hogy a szavazásra jelentkező és bármely okból visszautasított választó, a szavazatszedő küldöttségi elnök által megkérdezendő hogy melyik jelölre szándékozik szavazni és hogy a felhívás folytán tett nyilatkozat a visszautasított szavazatokról vezetett külön jegyzékben megemlítendő és végül hogy a visszautasított szavazatokról vezetett jegyzékbe szövegszerűen felveendő azon választó nyilatkozata, kinek szavazata az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 78. §-a alapján semmisnek nyilvánított. (160. §.)

A szavazatszedő küldöttségi jegyzőkönyvnek ezen adatokkal való kiegészítését azon körülmény teszi szükségessé, hogy oly esetekben, midőn a választás érvénytelenítése iránti eljárásban a valódi többség megállapításának szüksége merül fel, az figyelemmel a 4. és 5. §-okban foglaltakra, már magából a választási eljárásból is eszközölhető legyen.

A szavazatszedő küldöttség által felveendő jegyzőkönyv egyik legfontosabb okmánya lévén a választási eljárásnak, a választási illetve szavazatszedő küldöttségi elnök részéről kiváló figyelem fordítandó arra, hogy az a törvényszerű követelményeknek mindenben megfeleljen.

Nem kegyetlenség a nő ellen az az ítélet, hogy a nő szellemileg gyöngébb lény; éppen az a kegyetlenség, ha egyenrangúnak hirdetik.

Gyengeségnek vagy esékélyebb szellemi tehetségnek nevezem azt, hogy kevesebb tud engedelmeskedni a husnak, s a nőnek azt a fő-jellemvonását, hogy az ész parancsaiban sokkal kevésbé bízik, mint a férfi.

*

A szép asszony így beszél magában: „Ez az ember okos, tudós, derék, gazdag, erkölcsös, szent és mégis megalázkodik előttem, noha én ostoba, tudatlan, szegény, haszontalan, erkölcstelen asszony vagyok; következésképpen az ész, a tudomány meg a többi csak képtelenség, ostobaság.” S ez teszi őt tönkre és ez rontja őt meg.

*

Azt kérdik, hogy micsoda eszközünk van a szenvedély elleni küzdelemre? Az apró eszközök között, aminő pl. a munka, a bűjt stb. -- leghatásosabb eszköz a szegénység, a pénzhiány, a szegényes külső s olyan helyzet, amelyben nyilvánvaló hogy egyetlen nőre nézve sem csábító. En azonban nem ismerik jobb eszközt a szakadatlan küzdelemtől, annál a tudatnál, hogy a küzdelem nem véletlen, időbeli állapot, hanem állandó, megváltoztathatatlan folttele az életnek.

9. A multban téves törvénymagyarázat folytán gyakran előfordult, hogy oly esetekben, midőn a 1874. évi XXXIII. t.-cz. 59. §-a értelmében több szavazatszedő küldöttség alakított s az egyiknek elnöke a választási elnök volt, az általános jegyzőkönyv és a szavazatszedő küldöttség jegyzőkönyve nem külön-külön vétetett fel, hanem az utóbbi az előbbibe foglaltatott.

Ezen téves gyakorlat megszüntetését célozza azon rendelkezés, mely szerint akkor is, ha a választási elnök egyszersmind valamely szavazatszedő küldöttség elnöke: úgy a szavazás lefolyásáról, mint a választás összes lefolyásáról külön jegyzőkönyv veendő fel. (161. §.)

10. A 3. §. 25. illetve 27. pontjaiban azon új rendelkezés foglaltatik, hogy az esetben, ha a választás az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 82. §-ában foglalt rendelkezés ellenére történt, illetve ha az, akit a választási elnök országgyűlési képviselőnek kijelentett, az érvényes szavazatok általános többségét nem nyerte, a választás érvénytelen s annak megállapítása kérhető.

Ezen utóbbi rendelkezés nyilvánvalóvá teszi a formális s az általános többség közti különbséget, illetve az azok hatálya tekintetében fennálló különbséget. Ez okból nagy jelentőséget nyer az, hogy a választási elnök a választás eredményét helyesen állapítsa meg, hogy az általa megállapított érvénytelen, illetve visszautasított szavazatokat számításba ne vegye s hogy a kiszámítást, illetve a szavazatok összeadását a legnagyobb pontossággal eszközölje.

11. Minthogy a 3. §. értelmében — tehát az érvénytelenségi okok túlnyomó többségében, — a választás érvényessége a választási, illetve szavazatszedő küldöttségi elnök törvényszerű eljárásától téteik függővé: a választási, illetve szavazatszedő küldöttségi elnök felelőssége is nagyobb jelentőséget nyert, illetve azokkal szemben úgy a fegyelmi, mint a büntetőjogi felelősség is fokozottabb mértékben állapítottat meg.

Eltekintve attól, hogy a 123. §. értelmében a választásnál hivatalosan közreműködő közeg, ki ellen a körvény intézkedett, ha cselekménye, vagy mulasztása folytán a választás a 3. §-ban felsorolt érvénytelenségi okok valamelyike alapján érvénytelenítve lett — a mennyiben a törvényszerű kötelesség megsértése szándékosan vagy gondatlanságból lett elkövetve — a kir. kuria által 4000 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntethető: a választási illetve szavazatszedő küldöttségi elnök s általában a választásnál hivatalosan közreműködő összes közegekkel szemben a 162 §-ban érintett fegyelmi és a 169. §-ban érintett büntetőjogi felelősségre vonásnak van helye.

E helyt megjegyzem, hogy a választásnál közreműködni hivatott közegek fegyelmi felelőssége tekintetében a 162. §. — az eddigi szabályozatlanul hagyott eljárási módra vonatkozólag is rendelkezéseket tartalmaz, amennyiben megjelöli a fegyelmi eljárás elrendelésére illetékes hatóságokat és úgy a vizsgálat mikénti fogantatását, mint a határozat hozatala tekintetében tüzetesen intézkedik s végre a felelősség esetén eljárni illetékes hatóságokat is megjelöli.

Az 1899. évi XV. t.-cz-nek a választási eljárást s a választásnál közreműködő közegek felelősségét érintő s a fentebbiekben ismertetett lényeges rendelkezései a jelen általános választás alkalmával lépőn először életre, e körülményre való tekintettel kötelességévé teszem a központi választmánynak, hogy a választási illetve szavazatszedő küldöttségi elnököket megbízatásuk alkalmával törvényes kötelességeik iránt kellőleg tájékoztassa s őket a törvényes rendelkezések szigorú betartása figyelmeztesse.

A magam részéről nem mellőzhetem, hogy kifejezést ne adjak azon várakozásomnak, hogy a központi választmány a választásnál közreműködő közegek eljárását saját hatáskörében is szigorúan ellenőrizni fogja.

Végül, tekintettel arra, hogy a szóban levő törvények 163. §-a, mely a választási okmányok és választói névjegyzékek másolatainak kötelező kiadása iránt rendelkezik, úgy szintén a 167. §., mely a törvényhatósági, rendezett tanácsú városi és községi tisztviselőknél a választási mozgalmak vezetésétől és irányításától való kizárását célozza, — szintén az országgyűlés berekesztését követő napon lépett hatályba: ezen §§-ok végrehajtása iránt a törvényhatóságokhoz egyidejűleg intézett rendeletem másolatát a központi választmánynak tudomásul véve idezártan megküldöm.

Budapesten, 1901. évi szeptember hó 10-én.

Széll, s. k.

NAPI HIREK.

— A királyi meghívó levél, a melylyel Ő Felsége a képviselőházat október 24-ikére összehívja, szeptember 12-én érkezett meg Kézdivásárhely város tanácsához. Dr. Török Andor polgármester e tárgyban renkívüli közgyűlésre hívta össze a képviselőlet tagjait szeptember 14-én délelőtt 10 órakor,

a mikor is a keggelmes királyi meghívó levél felolvastatván, azt a képviselőlet tagjai állva hallgatták végig s hódoló tisztelettel tudomásul vették.

— A központi választmány szeptember 15-én tartandó ülésében már megválasztja a választási elnököt és helyettesét, valamint a választási jegyzőt s helyettesét s megállapítja a választás határnapját az okt. 2—11-iki határidőn belül.

— Kinevezés. A vallás és közoktatásügy m. kir. miniszter Sándor Lajost a középajtai állam iskolához kinevezte rendes tanítónak.

— Új köz egyző helyettes. Bakcsi Gáspár csikszereai kir. közjegyző súlyos beteg lévén, helyettesül Dr. Guttmann Hugó budapesti ügyvédet rendelt ki a kolozsvári közjegyzői kamara. A új helyettes szept. 8-án a hivatalos esküt letette s állását elfoglalván, működését megkezdette.

— Pulszky Ágost meghalt. A magyar politikai világnak jelentékeny halottja van. Pulszky Ágost volt országos képviselő és egyetemi jogtanár rövid szenvedés után folyó hó 11-én meghalt 55 éves korában. Harmincz év óta képviselő s mindig ott volt a legelső esatásorban, daczosan, merészen, hegyes nyilatkat röppentve az ellenfél felé: de bámulatosan sokoldalú tehetségét, nagy tudományát ellenfelei és tisztelettel ismerték el. Éles és ravasz elme volt, különös tehetséggel az ellentétes hangulatok keltésére. Érvait ritkán győzték le, míg most a halál győzött rajta. Halála veszteség a magyar közéletre, mely részvétel kíséri sirjába.

— Halálozás. Kézdivásárhelyi Benke Sándor csikszentmártoni jó hírű vendéglős, 67 éves korában Csikszentmártonon elhunyt. Tetemét — végakarata szerint — Kézdivásárhelyre szállították s a ref. temetőkerben helyezték örök nyugalomra szép részvét mellett.

— Elhunyt tanár. Haydn Hugót, a csiksomlyói róm. kath. főgymnásiumnál huzamosabb ideig működött s két év óta az újverbázi áll. segélyezett községi gymnásiumnál alkalmazott tanárt a napokban helyezték nagy részvéttel örök nyugalomra Új-Verbásán, 42. éves korában. Béke hamvaira.

— Ugron Gábor visszavonulása érdekes világot vett a „Wiener Handelsblatt”, a bécsi hitelzői egyesület hivatalos lapja, mely a következő hirt közli: „Ugron Gábor volt országgyűlési képviselő Budapesten a csőd elrendelését kérte önmaga ellen. A passzívákat két millió koronára becsülik.”

— Jegyzők gyűlése. Az erdélyrészi jegyzők mult vasárnap népes értekezletet tartottak Marosvásárhelyen. Deésy Zoltán alispán elnökölt. Az értekezlet célja: mozgalom indítása a hazában, a jegyzői kar anyai helyzetének javítása tárgyában. Elfogadtak egy 5 pontból álló javaslatot. Ezek: 1. Rendszeressétek aljegyzői állás önálló hatáskörrel 800 K. fizetés, 200 K. lakbérrel; 2. A jegyzői fizetés minimuma 1600 K., lakpénz 400 K. legyen; 100 K. ötdévre korpótlék; a nyugdíj úgy szabályoztassék, a jegyző 35 évi szolgálat után teljes nyugdíjat kapjon. A milléniumi év 3 évek számítottassék. Az özvegyek nyugdíj minimuma 600 K., az árvák nevelési pótléka fejenként 160 K. legyen. Végül szolgálati pragmatikát s vasuti kedvezményes utazásra való jogosultságot kérnek.

— Korai tél. A Magas-Tátra bérezeit már egy hét óta hó fedi; a Szepességen nagy a hideg, mindenfelé; Biharfüreden, Tátrafüreden sok hó esett.

— Postatávirudasegédtszti tanfolyam. A kereskedelmi miniszter f. évi október 15-étől 6 hónapra terjedő tanfolyamot nyitott postatávirudasegédtsztek kiképezésére. Kolozsvárott és Brassóban lesznek ily tanfolyamok Hallgatókul felvételnek első sorban ily hivatalra igényjogosultsággal bíró igazolványos altisztek, továbbá postamesterak és kiadók, kik 4 gym., polgári vagy reálisiskolai osztályt elvégeztek, végül ily iskolai képzettségű bíró 18 esetleg ezek hiányában még a 16-ik életévet betöltött ifjak is. Folyamodások a kolozsvári kir. postaigazgatósághoz szept. 30-ig adandók be. Bővebb felvilágosítások bármely kir. postahivatalnál nyerhetők.

— Államvasuti alkalmazottak fizetés-emelelése. Hegedüs miniszter elrendelte, hogy az államvasuti összes alkalmazottak fizetés-rendezése cél-

jából az elmunkákat megkezdjük. Az igazgatóság a részletes számítással elkészült, mely az alkalmazottak emlékirat tervezetében foglalt kívánságok alapján a fizetés rendezésre szükséges összeget nyolcz millió koronában állapítja meg. M. Sz. írja, hogy díszletére válik a miniszternek, mert a memorandumot még az alkalmazottak át sem nyújtották s csak a tárgyalásukról értesülve kívánságukról, méltányos kérésük teljesítését minden illetenkép sietteti.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*)

Az állami tisztviselők mozgalmához.

Válasz a „Székely Nemzet” f. é. 134. számában megjelent vezércikkre.

A lehető legméltatlanabb támadást intézte a magyar állami tisztviselőknek a közvélemény és sajtó előtt egyaránt jogosultnak elismert mozgalma ellen a Seps-Szt.-Györgyben megjelenő „Székely Nemzet” című lap a folyó évi szeptember hó 9. napján megjelent számának vezércikkébe.

A vád, melylyel illtetettünk, oly undok, oly megbotránkoztató, hogy azt hallgatással ignorálni állam tisztviselői önrzetünk és állampolgári becsületünk, mely oly igazán triviális módon pellengérré állított, nem engedheti, s arra különösen nekünk, tordai tisztviselőknek, kik a mozgalom eszméjét megpendítettük, s kiket a rágalom mérges fulánkja ennél fogva a legérzékenyebben ennél fogva a legérzékenyebben érint, válaszolnunk erkölcsi kötelességünk!

Azt mondja ugyanis elő sorban az idézett lap, mely jelzett cikkének bevezető soraiban a mozgalom jogosultságát mégis elismerni kegyeskedik, hogy mi céljainkat a képviselőjelölthez való pressió gyakorlásával kívánjuk megvalósítani.

Minő alapon, minő joggal meri az igen tisztelt cikkíró ur ezt a magyar állam tisztviselői karáról mondani? Vajjon hol van a képviselő jelölt, csak egyet is kérünk megnevezni, a kinek valamely tisztviselői testület harározatképen értésére adta, hogy „köteles a tisztviselő ügyét a parlamentben diadalra juttatni!” és hol van az a jelölt, a ki ilyen pressió alatt kötelező ígéretet kénytelen volt tenni?

Ügyünk méltányosságának tudatában, jogos kívánalmaink teljesülésének érdekében a legildomabb és tiszteletteljes hangon a parlament már megválasztott képviselőinek támogatását és rokonszenvét kikértük ugyan, és tettük ezt is még a tavaszszal és nyár elején, a mikor még a választások időszaka távolabb volt, és tehettük ezen szerény lépésünket teljes joggal úgy is, mint a haza polgárai az ország ügyeinek intézésére hivatott törvényes népképviselőknél, de nem tettük, s ma sem tesszük ilyent a képviselőházon még ez idő szerint kívüleső és meg meg nem választott jelöltekénél!

A kérelmezésnek teljes joggal használt eszközén kívül a magyar állam tisztviselői kara még soha és sehol sem használt és nem is fog használni más meg nem engedett és tisztességét, reputációját sértő eszközöket.

Arra pedig, hogy igazságos ügyünk érdekében a mozgalom propagandáját csináltuk és hogy annak hangsúlyozzuk, hogy a legtisztességesebb módon a közügynek minden mérvadó faktort meggyerni igyekeztünk, nekünk épen annyi jogunk van, mint az ország bármely más társadalmi osztályának.

És igenis jogunkban áll a leendő képviselőjelöltek rokonszenves érdeklődését is a magunk számára kikérni, — de tudatában vagyunk annak is nagyon jól, hogy a rokonszenvet kérészekolnolni sehol sem lehet. annálkövetőbbé, mert hisz gyermekes dolog és valóban nevetséges kishitűség volna egy, a pressió hatása alatt tett ígéret beváltására — egy megválasztott képviselővel szemben támaszkodni!

Valótlán az idézett cikk ezen további állítása, hogy a közügy ellent mond a tisztviselők azon követelésének, (csak kívánalmak, kérések!) hogy általános fizetésfelemlés legyen! Épen a közügy az, mely méltán megkívánja, hogy nem nyomorgó, hanem rendezett viszonyok közt lévő és funetiójuknak

megfelelően, kellően javadalmazott tisztviselők kezeibe legyen letéve az állam adminisztrációja és polgárság jogszolgáltatása, hogy pedig a javadalmak méltányos emelése a jelenlegi budget keretén belül jóakarattal megvalósítható, az már több ízben számszerűleg kimutatva lévén, alaptalan cikkírónak abbéli további állítása, hogy a fizetések emelését az adófizető polgárok éreznék meg!

Hogy a tisztviselő hivatalnoki keresete után adót nem fizet, szintén nem áll (csak a katonatiszt van ezen előnyben), mert igazán csodálom a cikkíró abbéli tájékozatlanságát, hogy nem tudja azt, miszerint minden tisztviselő 300 forintot meghaladó javadalmazása után rendes kereseti adóval van megterhelve, melylyel nem is szokott hátralékban sem maradni, mert egyszerűen fizetéséből levonják.

Nyugdijunkat irigyl — igazán nevetséges még felemlíteni is — vajjon öreg napjaira tán alamizsnáért könyöröggjön az a már képtelenné vált és fizetéséből alighogy állásának megfelelően élni tudó és vagyont szerezni képtelen tisztviselő, ki egész énjét ifjuságától kezdve aggkoráig az állam szolgálatának szentelte?

Nem sokaljuk a katonatisztek fizetését, nem vonjuk kétségbe azt, hogy a monarchia hadügyi szükségleteit ha folyton emelkednek is, elkerülhetetlenek, de mivel az orosz invasiótól még ez idő szerint legalább mégis nincs mit tartanunk, ebbeli nagyon köznépies, kacagató érvelésre tovább reflectálni, holmi Don Quixotte-főle szólmalomhareznek tartom és ezért a továbbiakra nézve is felszólalásomat s a cikkre adott válaszomat azzal zárom be,

miszerint Magyarország tisztviselői karának jogos és a közvélemény előtt méltányosnak elismert mozgalmát ily módon perhorrescálni nem volt méltó eljárás oly lap részéről, mely a „Székely Nemzet” szép címét viseli homlokán.

Tordán, 1901. évi szeptember hó 11-én.

Gallay Nándor,

kir. törvényszéki irodatiszt, a tordai állami tisztviselők mozgalmai bizottságának jegyzője.

Bucsu.

„Rendfőnököm Dr. Csák Czirjék intézkedése folytán hasonló minőségben a nyír báthori minorita társházba helyeztettem át. Ez uton is szép emlékekkel telve fordulok kedves barátaim és igen tisztelt ismerőseimhez, kérve, hogy fogadják e helyen bucsuszómat: Ist n, áldása legyen mindnyájukkal!

R. E. min. t. t. lek. ek. táv.

Kézdivásárhely, 1901. szept. 6.

Rada Elek,

min. áldozár és segédlelkész.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

Kiadó lapfőadonos: Ifj. Jancsó Mózes.

*) E rovatban közérdekű dolgoknak készséggel adunk helyet, a felelősség azonban a beküldőt illeti. A szerk.

Olcsó árak! Pontos kiszolgálás!

A
SZÉKELYFÖLD
kiadóhivatala.

A
SZÉKELYFÖLD
kiadóhivatala.

IFJ. JANCÓSÓ MÓZES

gőzerőre beeműezett könyvnyomdaja, könyvkötészete, papir- és írószerkereskedése Kézdi-Vásárhelytől.

Nagy választék mindenféle író- és nyomtatási eszközök, tollak, tollszarvak, és tintatartókban.

Dusraktárak részére színes vízfesték, radirgumi, rajzpapír és rajzszegekben.

Könyvnyomda!

Nagy nyomtatvány raktárak részére, egyházak, iskolák és ügyvédi irodák részére.

Mindenféle kötött üzleti könyvek nagy választékban.

Könyvnyomdánkban az e szakmába vágó mindenféle munkákat, u. m.: folyóiratok, művek, füzetek, körlevelek, fűzetek, barczakönyvek, számlák, üzleti és névjegykártyák, levélfejek, levélborítékok, színesnyomással, gyászjelentések, eljegyzési, esküvői és alkalmi meghívók elkészítését a mai kor igényeinek megfelelően gyorsan és pontosan a legújabb aron vállalom el.

Közigazgatási, körlevései, egyházi stb. hivatalok részére nagy nyomtatvány raktártartok. A közigazgatási nyomtatványokat készpénzfizetés mellett melyen leszállított áron árusítom el.

Kiadásombar hetenkint kétszer megjelenő „SZÉKELYFÖLD”

politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlapra előfizetéseket bármely időben elfogadok. Előfizetési ára: Egész évre 10 kor., felőve 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fil. Iparosoknak helyben 8 korona.

Háromszék vármegye nyomtatvány szállítója.

Különleges: sárga, levél, papírok, névjegyek, menjegyzői és eljegyzési kártyákban.

Iskolák részére mindenféle író- és nyomtatási eszközök, tollak, tollszarvak, és tintatartókban.

Paj irkereskedés!

Könyvek, füzetek, folyóiratok bekötése a legolcsóbb áron eszközölhető.

Folyóiratnak megrendelése a legnagyobb számban legolcsóbb áron eszközölhető.

Ny. Ifj. Jancsó M.-nél Kézdi-Vásárhelytől.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.